

Valstybinio audito ataskaita

STUDIJŲ PASKOLŲ SISTEMA

2014 m. gegužės 20 d. Nr. VA-P-50-8-5

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrole.lt

TURINYS

<u>SĄVOKOS</u>	<u>3</u>
<u>SANTRAUKA</u>	<u>5</u>
IŠVADOS	5
REKOMENDACIJOS	6
<u>IŽANGA</u>	<u>7</u>
<u>AUDITO REZULTATAI</u>	<u>8</u>
<u>1. Ar valstybės remiamų paskolų sistema didina aukštojo mokslo prieinamumą</u>	<u>8</u>
1.1. Valstybės remiamų paskolų sąlygos padidino galimybes studentams gauti paskolas	8
1.2. Nepakankamai vertinama studijų paskolų įtaka aukštojo mokslo prieinamumui	11
<u>2. Ar valstybės remiamų paskolų sistema sudaro sąlygas taupyti valstybės lėšas</u>	<u>13</u>
2.1. Administruojant ir teikiant valstybės remiamas paskolas sumažėjo administracinė našta ir sutrumpėjo jų išdavimo laikas	13
2.2. Teikiant valstybės remiamas paskolas sumažėjo valstybės lėšų poreikis	15
2.3. Nevertinama ilgalaikė studijų paskolų grąžinimo rizika	16
<u>PRIEDAI</u>	<u>18</u>

SAVOKOS

Aukštojo mokslo prieinamumas¹ – lygios galimybės įstoti, tęsti ir baigti aukštąjį mokslą, nepaisant studento ekonominės ir socialinės padėties.

Kredito įstaigos – Kredito įstaigų, teikiančių valstybės remiamas paskolas studentams, atrankos komisijos atrinkti bankai.

Valstybės remiama paskola² – yra paskola su valstybės garantija, teikiama iš kredito įstaigų lėšų studijų kainai sumokėti, gyvenimo išlaidoms ar dalinėms studijoms pagal tarptautines (tarpžinybines) sutartis.

Socialinė dimensija³ – Bolonijos proceso siekis užtikrinti pakankamas gyvenimo bei mokymosi sąlygas visiems studentams, kad jie be kliūčių, susijusių su jų socialine ar ekonomine padėtimi, galėtų užbaigti studijas.

Studijų paskolos – valstybės paskolos ir valstybės remiamos paskolos.

Valstybės garantija⁴ – valstybės turinys įsipareigojimas grąžinti visą paskolos gavėjui Aprašo ir sutarties dėl valstybės remiamų paskolų teikimo sąlygų ir valstybės garantijos nustatyta tvarka suteiktą valstybės remiamą paskolą ir už grąžinamą valstybės remiamą paskolą sumokėti palūkanas, išskyrus kredito įstaigos nustatytas papildomas palūkanas ir (arba) delspinigius bei kitas netesybas ar kitus mokėjimus dėl paskolos gavėjo įsipareigojimų nevykdymo arba netinkamo vykdymo, (toliau – palūkanos) jeigu paskolos gavėjas valstybės remiamos paskolos sutartyje nustatytais terminais negrąžins valstybės remiamos paskolos ar jos dalies ir (arba) nesumokės palūkanų ar jų dalies, taip pat paskolos gavėjui mirus ar Kredito įstaigai pareikalavus paskolos gavėjo grąžinti iš karto visą valstybės remiamą paskolą ar jos dalį bei paskolos grąžinimo dienai priskaičiuotas bet nesumokėtas palūkanas už tą valstybės remiamą paskolą sutarties dėl valstybės remiamų paskolų teikimo sąlygų ir valstybės garantijos nurodytu atveju.

Valstybės paskola⁵ – paskola studijų įmokai mokėti, gyvenimo išlaidoms ar dalinėms studijoms pagal tarptautines sutartis ir susitarimus, kuri buvo teikiama iš valstybės biudžeto lėšų.

Valstybės švietimo ir mokslo stebėseną⁶ – švietimo ir mokslo subjektų vykdoma nuolatinė švietimo ir mokslo būklės ir kaitos analizė, vertinimas, prognozavimas, reikalingų duomenų rinkimas.

Valstybės (strateginiai) švietimo ir mokslo stebėsenos rodikliai⁷ – nuolatos stebimi rodikliai, atskleidžiantys švietimo sistemos būklės ir kaitos visumą.

¹ Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centras, *Lietuvos studijų būklės apžvalga*, Vilnius, 2013, 100 psl.

² Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009-05-27 nutarimas Nr. 480 „Dėl valstybės paskolų ir valstybės remiamų paskolų studentams suteikimo, administravimo ir grąžinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (2010-06-21 Nr. 875 redakcija), 7 p.

³ Svarbiausi Bolonijos proceso dokumentai: Bolonijos–Londono laikotarpis 1999–2007 m. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija, 2008. [Žiūrėta 2014-02-21] Prieiga per internetą http://www.smm.lt/uploads/documents/Papildomas%20menu2/Bolonijos_procesas/Bolonijos_proceso_dokumentai_Bolonijos-Londono_laikotarpis.pdf

⁴ Sutartis 2013-04-16 Nr. 2-2013-1301/ST-13-6430 „Dėl valstybės remiamų paskolų teikimo sąlygų ir valstybės garantijos“.

⁵ Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimai: 2002-12-21 Nr. 2073 „Dėl valstybės paskolų aukštųjų mokyklų studentams suteikimo, administravimo ir grąžinimo tvarkos patvirtinimo“ (2006-09-25 Nr. 942 redakcija), 3 p.; 2009-05-27 Nr.480 „Dėl valstybės paskolų ir valstybės remiamų paskolų studentams suteikimo, administravimo ir grąžinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (2009-05-27 Nr. 480 redakcija), 6 p.

⁶ Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2012-08-14 įsakymu Nr. V-1201 patvirtintas Valstybės švietimo ir mokslo stebėsenos tvarkos aprašas (2012-08-14 Nr. V-1201 redakcija), 1 p.

⁷ Ten pat, 23.1 p.

Taktiniai švietimo ir mokslo stebėsenos rodikliai⁸ – nuolatos stebimi rodikliai, detaliau apibūdinantys pagrindines švietimo stebėsenos sritis ir išplėtojantys valstybės (strateginius) rodiklius.

---

⁸ Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2012-08-14 įsakymu Nr. V-1201 patvirtintas Valstybės švietimo ir mokslo stebėsenos tvarkos aprašas (2012-08-14 Nr. V-1201 redakcija), 23.2 p.

SANTRAUKA

1998–2009 m. valstybės paskolos studentams buvo teikiamos iš valstybės biudžeto lėšų ir lėšų, sukauptų iš gražinamų paskolų, palūkanų ir delspinigių, kitų šiam tikslui skirtų lėšų. 2009 metais priėmus Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymą⁹, buvo pakeista studijų finansavimo tvarka ir pradėtos teikti valstybės remiamos paskolos iš kredito įstaigų lėšų.

Naujos paskolų sistemos tikslai: didinti aukštojo mokslo prieinamumą, sudarant palankias sąlygas skolintis, ir taupyti ribotas valstybės lėšas¹⁰.

Atlikti auditą paskatino nuo 2009 m. viešoje erdvėje netylančios diskusijos dėl naujos studijų paskolų sistemos poreikio ir nuomonė, esą dabartinė naudinga tik kredito įstaigoms, valstybė prisiimanti didelius garantinius įsipareigojimus, skolinimosi sąlygos studentams nepalankios ir kt. Šešioliktosios Vyriausybės 2012–2016 m. programoje¹¹ numatyta keisti studijų paskolų sistemą ir grįžti prie paskolų studijų įmokai ir pragyvenimo išlaidoms teikimo iš valstybės biudžeto, o ne kredito įstaigų lėšų.

Audito tikslas – nustatyti, ar valstybės remiamų paskolų sistema didina aukštojo mokslo prieinamumą ir sudaro sąlygas taupyti valstybės lėšas.

Auditą atlikome Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijoje ir Valstybiniame studijų fonde. Informaciją rinkome ir iš kitų institucijų ir įstaigų: Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centro, Švietimo informacinių technologijų centro, Kredito įstaigų atrankos komisijos, studijų paskolas teikiančių kredito įstaigų; analizavome užsienio šalių auditų ataskaitas šia tema, tyrimus ir duomenis.

Audituojamas 2009–2013 m. laikotarpis. Analizuojant tendencijas ir pokyčius buvo naudojami ir kitų metų duomenys.

Įvertinę surinktus įrodymus, pateikiame valstybinio audito išvadas ir rekomendacijas.

IŠVADOS

1. Pasikeitusios studijų paskolų sąlygos padidino galimybes studentams gauti šias paskolas, išskyrus brangių studijų atvejus, kai nustatyta maksimali gautų paskolų suma riboja galimybę gauti visų trijų rūšių reikiamo dydžio paskolą (studijų kainai mokėti, gyvenimo išlaidoms ir dalinėms studijoms pagal tarptautines (tarpžinybines) sutartis) (1.1 poskyris).
2. Aukštojo mokslo prieinamumo stebėseną nepakankamai sisteminga ir išsami, nes nepakanka stebėsenos rodiklių, susijusių su studijų paskolų įtaka aukštojo mokslo prieinamumui, todėl nėra pakankamų šių paskolų poveikio aukštojo mokslo prieinamumui įrodymų (1.2 poskyris).

---

⁹ Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymas, 2009, Nr. 54-2140.

¹⁰ Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija, *Mokslo ir studijų reformos pristatymas [interaktyvus]*. [Žiūrėta 2013-12-10]. Prieiga per internetą

http://www.altajus.net/wp-content/uploads/2009/03/informacija_mokslo_ir_studiju_reforma.pdf.

¹¹ Lietuvos Respublikos Seimo 2012-12-13 nutarimas Nr. XII-51 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, 198 p.

3. Pradėjus teikti valstybės remiamas paskolas, sumažėjo Valstybinio studijų fondo ir aukštųjų mokyklų administracinė našta ir valstybės lėšų poreikis, paskolos išduodamos greičiau, todėl valstybei šiuo metu efektyviau šias paskolas teikti iš kredito įstaigų lėšų (2.1 poskyris).
4. Ilguoju laikotarpiu neprognozuojama ir neanalizuojama grąžintinių paskolų dalis ir tendencijos, todėl tinkamai neįvertinama valstybės išlaidų didėjimo rizika (2.2 poskyris).

REKOMENDACIJOS

Švietimo ir mokslo ministerijai:

1. Siekiant valdyti išsamią informaciją apie studijų paskolų poveikį aukštojo mokslo prieinamumui, stebėseną vykdyti sistemingai ir išsamiai, priimti įrodymais grįstus sprendimus, nustatyti stebėsenos rodiklius, susijusius su studijų paskolomis, ir užtikrinti stebėsenos vykdymą (2 išvada).
2. Siekiant tinkamai įvertinti valstybės išlaidų studijų paskoloms didėjimo riziką, prognozuoti ir analizuoti grąžintinių paskolų dalį, atliekant ilgalaikes paskolų grąžinimo prognozes (4 išvada).

Rekomendacijų įgyvendinimo planas pateiktas 2 priede.

IŽANGA

Valstybės remiamos paskolos yra viena valstybės finansinės paramos studentams rūšių, užtikrinančių aukštojo mokslo prieinamumą. Paskolų buvo suteikta 26 proc. studentų, gavusių minėtą finansinę paramą.

Aukštojo mokslo prieinamumo principas, įtvirtintas Bolonijos proceso ir Europos Sąjungos dokumentuose, reiškia lygias galimybes įstoti, tęsti ir baigti aukštąjį mokslą. Lietuvos Respublikos Konstitucijos 41 str. 3 d. įtvirtintas aukštojo mokslo prieinamumo principas suponuoja valstybės pareigą sudaryti prielaidas šią teisę įgyvendinti, t. y. valstybė turi siekti sukurti tokią aukštojo išsilavinimo siekiančių asmenų rėmimo sistemą, kad kiekvienas, kuriam reikalinga parama, turėtų galimybę gauti studijoms būtiną valstybės paskolą¹².

1998–2013 m. studentams iš valstybės biudžeto lėšų buvo teikiamos valstybės paskolos studijų įmokai mokėti, 2003–2009 m. be minėtų paskolų – ir paskolos gyvenimo išlaidoms bei dalinėms studijoms užsienyje. Nuo 2009 m. pasikeitė studijų paskolų finansavimo šaltinis ir iš kredito įstaigų lėšų pradėtos teikti valstybės remiamos paskolos studijų kainai mokėti, gyvenimo išlaidoms ir dalinėms studijoms pagal tarptautines (tarpžinybines) sutartis. Studentai vienu metu gali imti visų rūšių valstybės remiamas paskolas.

Iki 2009 m. pagrindinė studijų paskolas administruojanti ir teikianti institucija buvo Valstybinis studijų fondas, nuo 2009 m. – Valstybinis studijų fondas ir kredito įstaigos.

Auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus¹³ ir Tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus¹⁴.

Atlikdami auditą darėme prielaidą, kad visi auditoriams pateikti dokumentai yra teisingi, išsamūs ir galutiniai, o jų kopijos atitinka originalus.

Audito metu naudoti pagrindiniai duomenų rinkimo ir vertinimo metodai pateikti 1 priede.

---

¹² Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2007-06-07 nutarimas „Dėl vaikų išlaikymo“, 2007, Nr. 65-2529.

¹³ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2002-02-21 įsakymas Nr. V-26 „Dėl valstybinio audito reikalavimų patvirtinimo“ (2012-06-28 Nr. V-171 redakcija).

¹⁴ 3000-asis TAAIS „Veiklos audito įgyvendinimo gairės“ ir 3100-asis TAAIS „Veiklos audito gairės: pagrindiniai principai“. [Žiūrėta 2013-09-27]. Prieiga per internetą <http://www.vkontrole.lt/page.aspx?id=350>.

AUDITO REZULTATAI

1. AR VALSTYBĖS REMIAMŲ PASKOLŲ SISTEMA DIDINA AUKŠTOJO MOKSLO PRIEINAMUMĄ

Valstybės remiamos paskolos pradėtos teikti siekiant išplėsti aukštojo mokslo prieinamumą¹⁵.

Vertindami, ar buvo pasiektas šis tikslas, vadovavomės nuostata, kad studijų paskolos didina aukštojo mokslo prieinamumą, kai sudaromos sąlygos gauti paskolą visiems studentams ir turima įrodymų apie paskolų poveikį aukštojo mokslo prieinamumui, sistemingai kaupiant, apibendrinant ir analizuojant duomenis apie šios sistemos būklę.

1.1. Valstybės remiamų paskolų sąlygos padidino galimybes studentams gauti paskolas

Vertindami, kaip keitėsi galimybės gauti studijų paskolas, pasikeitus jų sąlygoms, palyginome ir 1 lentelėje pateikiame valstybės paskolų ir valstybės remiamų paskolų teikimo sąlygas prieinamumo studentams požiūriu.

1 lentelė. Valstybės paskolų ir valstybės remiamų paskolų teikimo sąlygų palyginimas prieinamumo studentams požiūriu

Paskolų sąlygos	Valstybės paskolų		Valstybės remiamų paskolų	
Paskolų gavėjai	–	visų formų pirmosios ir antrosios studijų pakopų studentai, studijuojantys pirmą kartą	+	visi studentai
Paskolų limitas	+	nenustatytas	–	nustatytas 385 bazinių socialinių išmokų dydžiai (50 050 Lt)
Palūkanų norma	+	fiksuota 5 proc.	+	kintama (studijų metu 5 proc. viršijanti dalis kompensuojama), audito metu apie 2,8 proc.
Palūkanų mokėjimo pradžia	+	kartu su grąžinama pagrindine paskolos dalimi	–	nuo paskolos išmokėjimo dienos, jei palūkanos studijų metu nėra kompensuojamos valstybės lėšomis
Paskolos dydis	–	studijų įmokai 520 Lt* po 4 680 Lt dalinėms studijoms pagal tarptautines sutartis ir susitarimus ir gyvenimo išlaidoms	+	studijų kainai sumokėti, studento mokamos studijų kainos dydžio; 6 500 Lt gyvenimo išlaidoms; 7 800 Lt dalinėms studijoms pagal tarptautines (tarpžinybines) sutartis
Paskoloms teikti skiriama lėšų suma	–	iki 32 mln. Lt valstybės lėšų per metus	+	valstybės garantuojamų prisiimtų naujų įsipareigojimų suma apie 76 mln. Lt per metus

(+) palanki studentams sąlyga; (–) nepalanki studentams sąlyga

*Paskolos nebuvo teikiamos mokamų studijų kainai padengti

Šaltinis – Valstybės kontrolė

¹⁵ Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija, *Mokslo ir studijų reformos pristatymas [interaktyvus]*. [Žiūrėta 2013-12-10]. Prieiga per internetą http://www.altajus.net/wp-content/uploads/2009/03/informacija_mokslo_ir_studiju_reforma.pdf.

Valstybės remiamų paskolų teikimo sąlygos palankesnės, nes suteikta galimybė jas imti visiems studentams, didesnės sumos, joms teikti skiriama daugiau lėšų. Valstybės paskolų negalėjo gauti doktorantai ir rezidentai, jos nebuvo teikiamos padengti mokamų studijų kainą.

Valstybės remiamų paskolų gavėjams nustatyta maksimali gautų paskolų suma (50 050 Lt), kuri gali būti padidinta gavus paskolos gavėjo prašymą ir pritarus fondo direktoriaus sudarytai paskolų komisijai. Nustatyta, kad komisija yra nusprendusi maksimalią gautų paskolų sumą didinti tik bendrai studijų kainai viršijant limitą ir tik viršijančia limitą suma. 2012–2013 m. iš dvylikos studentų, prašiusių padidinti maksimalią paskolų sumą, keturių prašymai dėl minėtos priežasties nebuvo patenkinti.

Pavyzdys

Trečio kurso studentas jau yra paėmęs 37 640 Lt studijų paskolų (jo studijų metinė kaina 12 320 Lt). 2013 metais, norėdamas imti paskolą studijų kainai sumokėti (12 320 Lt) ir gyvenimo išlaidoms (6 500 Lt), studentas kreipėsi į paskolų komisiją dėl maksimalios gautų paskolų sumos padidinimo iki 56 460 Lt.

Paskolų komisija studento prašymo netenkino, nes, suteikus paskolą tik studijų kainai (12 320 Lt), maksimali paskolų suma nebūtų viršyta ir sudarytų 49 960 Lt. Taigi, studentas šiuo atveju negalėjo imti dviejų paskolų, jis turėjo pasirinkti vieną jų (studijų kainai arba gyvenimo išlaidoms).

Nustatytas maksimalus gautų paskolų sumos dydis nėra pakankamas gauti paskolą brangių studijų kainai sumokėti (pavyzdžiui, norminė medicinos vientisųjų studijų kaina yra 54 822 Lt, odontologijos studijų – 55 495 Lt, pilotų rengimo studijų – 72 648 Lt), gyvenimo išlaidoms (6 500 Lt) ir dalinėms studijoms pagal tarptautines (tarpžinybines) sutartis (7 800 Lt), todėl nesudaromos vienodos galimybės visų studijų kryptių studentams gauti paskolas.

Valstybės paskoloms buvo taikoma fiksuota 5 proc. metinė palūkanų norma, o jos pradedamos mokėti kartu su grąžinama paskola, t. y. praėjus dvejiems metams po studijų baigimo ar nutraukimo. Valstybės remiamoms paskoloms taikoma kintama palūkanų norma, kurios dalis, viršijanti 5 proc., yra apmokama valstybės lėšomis. Šių paskolų palūkanos pradedamos mokėti gavus paskolą, tačiau studijų metu valstybė gali jas kompensuoti (2013 m. palūkanos kompensuotos apie 30 proc. paskolų gavėjų). 2 lentelėje pateiktas valstybės remiamų paskolų ir vartojimo kreditų vidutinės metinės palūkanų normos palyginimas 2009–2013 m.

2 lentelė. Valstybės remiamų paskolų ir vartojimo kreditų vidutinė metinė palūkanų norma 2009–2013 m., proc.

Metai	2009	2010	2011	2012	2013
Valstybės remiamų paskolų vidutinė metinė palūkanų norma, proc.	10,8	4,5	3,5	3,6	2,8
Vartojimo kreditų vidutinė metinė palūkanų norma, proc.	17,7	16,8	13,7	13,3	14,6

Šaltinis – Valstybinis studijų fondas ir Lietuvos bankas

Valstybės remiamų paskolų vidutinė palūkanų norma 2009–2013 m. mažėjo nuo 10,8 iki 2,8 proc. Teikiant šias paskolas taikoma 4–5 kartus žemesnė nei rinkos palūkanų norma. Augant ekonomikai, tikėtinas paskolų palūkanų didėjimas, todėl gali didėti ir valstybės bei studentų išlaidos.

Lyginome ir 3 lentelėje pateikiame valstybės paskolų ir valstybės remiamų paskolų atidėjimo ir grąžinimo sąlygas prieinamumo studentams požiūriu.

3 lentelė. Valstybės paskolų ir valstybės remiamų paskolų atidėjimo ir grąžinimo sąlygos prieinamumo studentams požiūriu

Paskolų sąlygos	Valstybės paskolų		Valstybės remiamų paskolų	
Paskolų atidėjimo atvejai	+	Esant bedarbiu, nedarbingumo, nėštumo ir gimdymo atvejais, nedirbant dėl vaiko iki 3 m. auginimo, dėl tarnybos kariuomenėje, tęsiant studijas, esant mažoms šeimos pajamoms ir kitais atvejais.	-	6 mėn. laikotarpiu vienam šeimos nariui tenkant ne daugiau kaip 525 Lt per mėn.
Paskolos grąžinimo pradžia	+	Ne vėliau kaip 2 metai po studijų baigimo ar nutraukimo.	-	Ne vėliau kaip 1 metai po studijų baigimo ar nutraukimo.

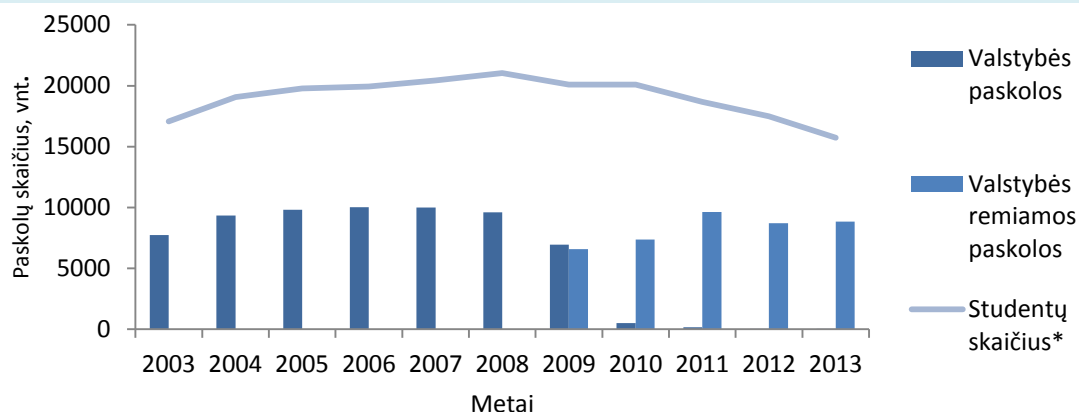
(+) palanki studentams sąlyga; (-) nepalanki studentams sąlyga

Šaltinis – Valstybės kontrolė

Valstybės remiamų paskolų atidėjimo ir grąžinimo sąlygos studentams yra ne tokios palankios nei valstybės paskolų, nes jų grąžinimas prasideda anksčiau, gali būti atidėtas tik esant mažoms pajamoms, o tęsiant studijas toje pačioje ar aukštesnėje studijų pakopoje negalimas grąžinimo atidėjimas.

Valstybė, siekdama efektyviai valdyti išlaidas, teikdama garantiją kredito įstaigoms ir sudarydama studentams lengvatines sąlygas skolintis (imant paskolą nevertinamos studento pajamos ar turtas, taikoma žemesnė nei rinkos palūkanų norma, daliai studentų studijų metu kompensuojamos palūkanos ir pan.), pagrįstai gali sugriežtinti valstybės remiamų paskolų sąlygas.

Išduotų paskolų ir studentų skaičiaus kitimo palyginimą (2003–2013 m.) pateikiame 1 paveikslėlyje. Pasikeitus studijų paskolų teikimo, atidėjimo ir grąžinimo sąlygoms, be to, mažėjant studentų skaičiui, skolinimosi tendencijos liko panašios.

1 pav. Išduotų studijų paskolų ir studentų skaičiaus pokytis (2003–2013 m.)

*Studentų skaičiaus kreivė rodo tik bendrąjį studentų skaičiaus pokytį, o ne tikslų studentų skaičių

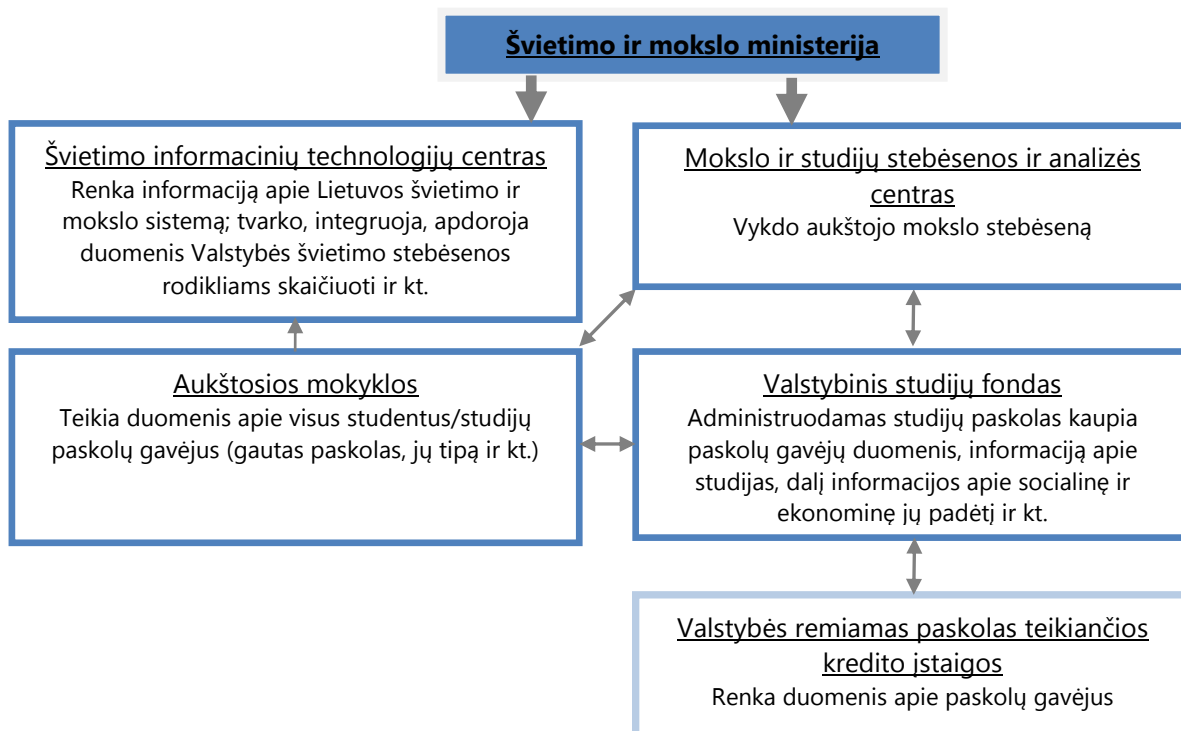
Šaltinis – Valstybės kontrolė

Pasikeitusios studijų paskolų sąlygos padidino galimybes studentams paskolas gauti, išskyrus brangių studijų atvejus, kai nustatyta maksimali gautų paskolų suma riboja galimybę gauti visų trijų rūšių paskolas.

1.2. Nepakankamai vertinama studijų paskolų įtaka aukštojo mokslo prieinamumui

Skirtingose institucijose ir įstaigose apie studijų paskolas kaupiama daug duomenų, tačiau itin maža dalis panaudojama stebėsenos tikslais. Įstaigos, disponuojančios minėtais duomenimis, pateiktos 2 paveikslėlyje.

2 pav. Institucijos ir įstaigos, kaupiančios duomenis apie studijų paskolas

Šaltinis – Valstybės kontrolė

Fondas kaupia¹⁶ šiuos duomenis apie paskolų gavėjus: asmens duomenis, kontaktinę informaciją, informaciją apie studijas (aukštoji mokykla, fakultetas, studijų pakopa, studijų forma, būklė, numatoma studijų baigimo data ir kt.), socialinę ir ekonominę studento padėtį (darbovietė, neįgalumas, socialinės pašalpos gavimo faktas, paskirta globa ar rūpyba ir kt.), paskolas (prašomos paskolų rūšys ir sumos, išduotos paskolos ir paskolintos lėšos, paskolos mokėjimo istorija, atleidimas nuo paskolos grąžinimo, paskolų atidėjimo laikotarpiai ir kt.). Be to, kredito įstaigos, teikiančios valstybės remiamas paskolas, kaupia ir duomenis apie atsisakytų išduoti paskolų skaičių ir priežastis.

Siekiant įvertinti švietimo sistemos būklę ir kaitą, patvirtinami valstybės (strateginiai) švietimo ir mokslo stebėsenos rodikliai ir juos išplėtojantys taktiniai rodikliai, apskaičiuojami pagal surenkamus duomenis.

¹⁶ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009-05-27 nutarimas Nr. 480 „Dėl valstybės paskolų ir valstybės remiamų paskolų studentams suteikimo, administravimo ir grąžinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (2009-05-27 Nr. 480 redakcija), 19 p.

Valstybės (strateginių) švietimo stebėsenos rodiklių sąrašė numatytas valstybės strateginis rodiklis – „besimokančiųjų, kurie gauna finansinę ir kitokią paramą, dalis“¹⁷. Skaičiuojant neįtraukiami duomenys apie studijų paskolas¹⁸. Jos sudaro reikšmingą studentų finansinės paramos dalį, todėl duomenys turėtų būti įtraukti ir stebimi kartu su kita finansine parama besimokantiems asmenims.

Audito metu nebuvo patvirtintas nė vienas taktinis stebėsenos rodiklis, susijęs su studentų finansine parama ir studijų paskolomis.

Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centras, atlikdamas aukštojo mokslo stebėseną ir analizes, savo nuožiūra nustato reikalingus rodiklius, tačiau jie naudojami tik tam tikriems tyrimams atlikti ir nėra stebimi nuolat.

Pavyzdys

Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centro 2013 m. atliktoje „Lietuvos studijų būklės apžvalgoje“ vienas iš aspektų vertinant socialinę studijų dimensiją – studentų finansinė parama. Apžvalgoje analizuojama suteiktų studijų paskolų suma, suteiktų paskolų skaičius pagal paskolų rūšis ir paskolos gavėjų studijų formą.

Siekiant išsamios ir sistemingos studentų finansinės paramos stebėsenos, turėtų būti nustatyti taktiniai rodikliai, susiję ir su studijų paskolomis.

Siekiant įvertinti studijų paskolų poveikį aukštojo mokslo prieinamumui, būtų svarbu analizuoti ir vertinti duomenis apie studijų paskolas ir jų gavėjus įvairiais aspektais, pavyzdžiui: informaciją apie daugiausiai besiskolinančių studentų grupes pagal įvairias charakteristikas, paskolos lėšų reikšmę paskolos gavėjo pajamų struktūroje, paraiškų paskoloms gauti skaičių, kredito įstaigų atsisakytų pasirašyti sutarčių skaičių ir priežastis, pasirašytų sutarčių, pagal kurias nebuvo suteiktos paskolos, skaičių ir pan. Taip būtų galima geriau pažinti besiskolinančius, lanksčiau prisitaikyti prie jų poreikių, tiksliau įvertinti socialinę dimensiją, t. y. ar užtikrinamos tinkamos studentų gyvenimo ir mokymosi sąlygos, kai be kliūčių, susijusių su jų socialine ar ekonomine padėtimi, jie baigia studijas.

Pavyzdys

Bolonijos proceso socialinės dimensijos darbo grupės ataskaitoje¹⁹ Europos aukštojo mokslo erdvės valstybėms rekomenduojama sukurti nacionalinius rodiklius socialinei dimensijai įvertinti. Ataskaitoje pateikiami siūlomi studijų prieinamumo įvertinimo aspektai: galimi veiksmai siekiant sumažinti prieinamumo ribojimus, vidutinės studento gyvenimo sąlygos studijų metu, galimybė gauti finansinę paramą, studentų iškritimo iš aukštosios mokyklos priežastys, studentų (pagal studijų, gyvenamosios vietos, socialines ir ekonomines charakteristikas), negalinčių tęsti studijų dėl finansinių priežasčių, skaičius ir pan.

Aukštojo mokslo prieinamumo stebėseną nepakankama, nes jos tikslais naudojama tik maža dalis kaupiamų duomenų apie studijų paskolas, ne visi ir nesistemiškai vertinami studijų paskolų įtakos aukštojo mokslo prieinamumui aspektai, todėl neturima pakankamų įrodymų apie šių paskolų poveikį aukštojo mokslo prieinamumui.

¹⁷ Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2012-08-14 įsakymu Nr. V-1200 patvirtinti Valstybės (strateginiai) švietimo stebėsenos rodikliai.

¹⁸ Valstybės (strateginių) švietimo stebėsenos rodiklio „Besimokančiųjų, kurie gauna finansinę ir kitokią paramą, dalis“ aprašas. [Žiūrėta 2013-01-16]. Prieiga per internetą http://rsvis.emokykla.lt/cognos8/rodikliu_aprasai/MT13.pdf.

¹⁹ Key Issues for the European Higher Education Area – Social Dimension and Mobility. Report from the Bologna Process Working Group on Social Dimension and Data on Mobility of Staff and Students in Participating Countries. Sweden, 2007.

Kadangi Vyriausybės 2012–2016 m. programoje²⁰ numatyta keisti studijų paskolų sistemą grįžtant prie studijų paskolų teikimo iš valstybės biudžeto, o ne kredito įstaigų lėšų, audito metu kreipėmės²¹ į Švietimo ir mokslo ministeriją dėl duomenų ir skaičiavimų, pagrindžiančių poreikį keisti esamą studijų paskolų sistemą. Ministerija atsakymo audito metu nepateikė. Ministerijos atstovai žodžiu informavo, kad, teikiant siūlymus dėl paskolų sistemos tobulinimo, bus įvertintas jų poveikis valstybės finansams.

Švietimo ir mokslo ministerija, siekdama užtikrinti efektyvų studijų paskolų sistemos valdymą, aukštojo mokslo prieinamumą ir įrodymais grįstą politikos formavimą, turėtų įtraukti studijų paskolas į valstybės (strateginio) rodiklio, susijusio su finansine parama, aprašą ir patvirtinti taktinius studijų paskolų sistemos rodiklius, susijusius su jų įtaka aukštojo mokslo prieinamumui.

2. AR VALSTYBĖS REMIAMŲ PASKOLŲ SISTEMA SUDARO SĄLYGAS TAUPYTI VALSTYBĖS LĖŠAS

Vienas studijų paskolų sistemos pertvarkos tikslų – ribotų valstybės biudžeto lėšų taupymas²². Vertindami, ar jis buvo pasiektas, vadovavomės nuostata, kad valstybės lėšos yra taupomos, kai mažėja fondo ir aukštųjų mokyklų administracinė našta, studijų paskolų teikimo terminai trumpėja, studijų paskolų teikimui panaudojama mažiau valstybės biudžeto lėšų. Taip pat vertinome, ar tinkamai analizuojama studijų paskolų grąžinimo rizika.

2.1. Administruojant ir teikiant valstybės remiamas paskolas sumažėjo administracinė našta ir sutrumpėjo jų išdavimo laikas

Valstybės paskolų studentams teikimo, administravimo ir grąžinimo procese dalyvavo du subjektai – Valstybinis studijų fondas ir aukštosios mokyklos. Teikiant, administruojant ir grąžinant valstybės remiamas paskolas dalyvauja ir kredito įstaigos. 4 lentelėje pateikiame studijų paskolų administravimo procese dalyvaujančių subjektų vykdomas funkcijas.

4 lentelė. Studijų paskolų administravimo procesas ir subjektų vykdomos funkcijos		
Studijų paskolų administravimo proceso dalis	Subjektai, vykde valstybės paskolų administravimo funkcijas	Subjektai, vykstantys valstybės remiamų paskolų administravimo funkcijas
Paskoloms skirtų lėšų planavimas	Fondas Aukštosios mokyklos	Fondas
Konkurso paskoloms teikti organizavimas	Fondas Aukštosios mokyklos	Fondas
Sutarčių pasirašymo organizavimas	Fondas Aukštosios mokyklos	Kredito įstaigos

²⁰ Lietuvos Respublikos Seimo 2012-12-13 nutarimas Nr. XII-51 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, 198 p.

²¹ Valstybės kontrolės 2014-03-05 raštas Nr. S-(50-3522)-757 „Dėl informacijos“.

²² Mokslo ir studijų reformos pristatymas, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija [interaktyvus], [žiūrėta 2013-12-10]. Prieiga per internetą http://www.altajus.net/wp-content/uploads/2009/03/informacija_mokslo_ir_studiju_reforma.pdf.

Lėšų išmokėjimas	Fondas	Kredito įstaigos Fondas (apmoka palūkanas, vykdo valstybės įsipareigojimus pagal valstybės garantiją ir kitus įsipareigojimus)
Paskolų priežiūra	Fondas	Kredito įstaigos Fondas (perimtos paskolos)
Paskolų grąžinimo priežiūra, probleminių paskolų identifikavimas, rizikos vertinimas	Fondas	Kredito įstaigos Fondas (perimtos paskolos)
Skolų išieškojimas	Fondas	Kredito įstaigos Fondas (išieško kredito įstaigai už paskolos gavėją sumokėtas lėšas)

Šaltinis – Valstybės kontrolė

Fondas, 1998–2013 m. teikdamas ir administruodamas valstybės paskolas, buvo atsakingas už visą jų administravimo procesą. Dar apie 15 metų fondas bus atsakingas ir už suteiktų ir negrąžintų valstybės paskolų ir jų grąžinimo priežiūrą, skolų išieškojimą.

Išanalizavus fondo funkcijas administruojant valstybės paskolas ir valstybės remiamas paskolas, nustatyta, kad, esant valstybės remiamų paskolų sistemai, fondas atlieka mažiau funkcijų: nepasirašo sutarčių su studijų paskolų gavėjais, neišmoka lėšų pagal pasirašytas studijų paskolų sutartis, neatlieka paskolų ir jų grąžinimo priežiūros (išskyrus perimtų paskolų atvejus) ir skolas išieško tik įvykus garantiniam įvykiui.

Teikiant valstybės remiamas paskolas, kredito įstaigos pasirašo paskolų sutartis, išmoka lėšas paskolų gavėjams, administruoja paskolų sutarčių vykdymą ir grąžinimą (iki visiško sutarties įvykdymo ar įvykus garantiniam įvykiui), teikia visą reikalingą (numatytą teisės aktuose ir sutartyse) informaciją fondui. Sprendimas teikti studijų paskolas per kredito įstaigas yra pagrįstas, nes kredito įstaigų tiesioginė funkcija yra teikti paskolas, jos turi kreditavimui tinkamą infrastruktūrą, specialistus ir paskolų priežiūros patirtį.

Studijų paskolas teikiančių kredito įstaigų atstovų nuomone, finansinė nauda teikiant studijų paskolas yra nedidelė, todėl gali būti, kad ateityje gali atsisakyti jas teikti. Kredito įstaigų, teikiančių studijų paskolas, 2009–2013 m. sumažėjo nuo šešių iki trijų.

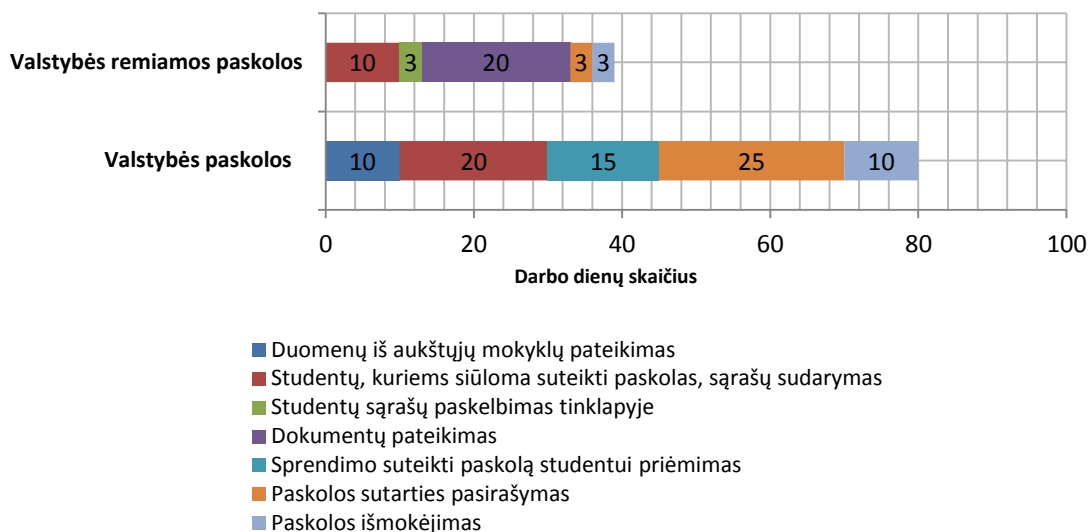
Nuo 2007-01-01 administruojant valstybės paskolas (studijų įmokoms mokėti ir gyvenimo išlaidoms) aukštosioms mokykloms buvo priskirta nemažai administracinių funkcijų: planuoti lėšų paskoloms teikti poreikį ir teikti jį fondui, priimti studentų, pageidaujančių gauti paskolą, paraiškas ir teikti jas fondui, nagrinėti paraiškas studentų, pageidaujančių gauti paskolas gyvenimo išlaidoms, fondo įgaliotam aukštosios mokyklos paskirtam asmeniui pasirašyti paskolos sutartis²³. Valstybės remiamų paskolų atveju aukštosios mokyklos tik teikia fondui informaciją apie studentus, pateikusius prašymą-anketą gauti paskolą, ar gavusius šią paskolą (numatomą studijų baigimo datą, jo mokamą studijų kainą ar jos dalį, studijų dalykų įvertinimų vidurkį per semestrą, nutraukusius arba laikinai sustabdžiusius studijas, išbrauktus iš studentų sąrašų studentus ir kt.).

Studijų paskolų teikimo procesas (po paraiškų pateikimo, trunkančio apie 1 mėn.) sutrumpėjo beveik dvigubai. Pasibaigus paraiškų teikimo terminui, valstybės paskolos suteikimas studentui priklausomai nuo paskolos rūšies trukdavo nuo 83 iki 98 darbo dienų, valstybės remiamų

²³ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-12-21 nutarimas Nr. 2073 „Dėl valstybės paskolų aukštųjų mokyklų studentams suteikimo, administravimo ir grąžinimo tvarkos patvirtinimo“ (2006-09-25 Nr. 942 redakcija) 3, 21, 23–25, 28 p.

paskolų suteikimo maksimalus terminas yra 39 darbo dienos. 3 paveiksle pateiktas paskolos studijų kainai ir studijų įmokai sumokėti suteikimo proceso trukmės palyginimas.

3 pav. Paskolos studijų kainai ir studijų įmokai sumokėti suteikimo trukmė po paraiškų priėmimo

Šaltinis – Valstybės kontrolė

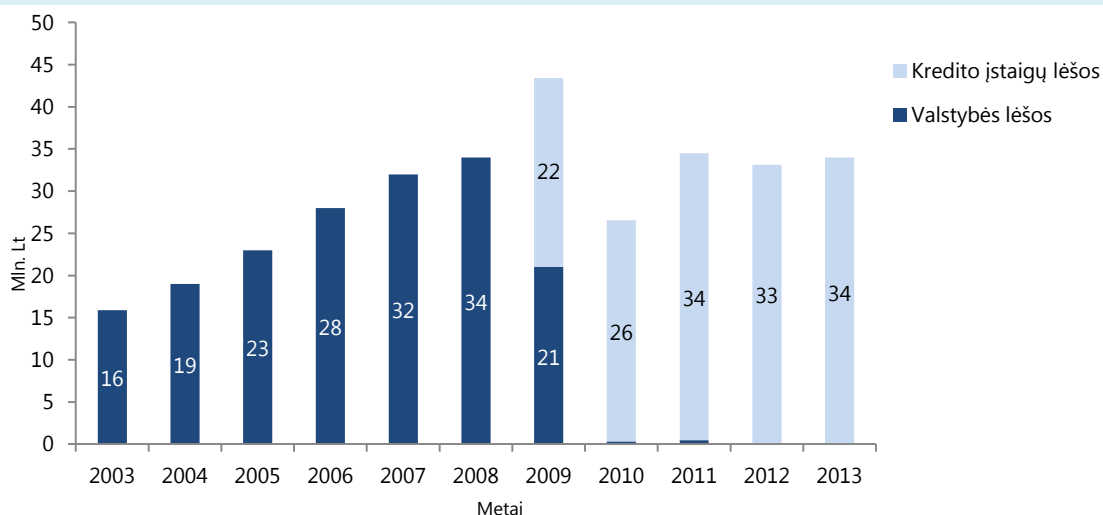
Valstybės remiamų paskolų sistemos administravimas efektyvesnis negu valstybės paskolų, nes mažina administracinę naštą fondui ir aukštosioms mokykloms, paskolos išduodamos du kartus greičiau.

2.2. Teikiant valstybės remiamas paskolas sumažėjo valstybės lėšų poreikis

2008 m. atliktos galimybių studijos „Valstybės paskolų Lietuvos aukštųjų mokyklų studentams administravimo sistemos tobulinimas“ duomenimis²⁴, teikiant studijų paskolas per kredito įstaigas sumažėja valstybės pinigų poreikis vidutiniu laikotarpiu (5–10 m.). Ilgainiui susiformavus dideliame paskolų portfeliui, gali išaugti lėšų poreikis įsipareigojimams vykdyti ir administracinėms išlaidoms kompensuoti.

2009–2013 m. naudojant kredito įstaigų lėšas studijų paskoloms teikti, labai sumažėjo valstybės lėšų poreikis: kredito įstaigos suteikė valstybės remiamų paskolų už 125,0 mln. Lt, valstybės remiamų paskolų palūkanoms apmokėti panaudota 2,5 mln. Lt, valstybės įsipareigojimams pagal valstybės garantiją ir kitiems įsipareigojimams vykdyti – 0,4 mln. Lt valstybės lėšų. Valstybės paskolų valstybės lėšomis 2003–2013 m. suteikta už 173,0 mln. Lt. Valstybės ir kredito įstaigų panaudotos lėšos studijų paskoloms 2003–2013 m. pateikiamos 4 paveikslėlyje.

²⁴ Valstybės paskolų Lietuvos aukštųjų mokyklų studentams administravimo sistemos tobulinimas, Galimybių studija. Vilnius: UAB „PI konsultacijos“, 2008 m.

4 pav. Valstybės ir kredito įstaigų studijų paskoloms 2003–2013 m. panaudotos lėšos (mln. Lt)

Šaltinis – Valstybės kontrolė

Augant išduotų valstybės remiamų paskolų sumai, didės ir valstybės garantiniai įsipareigojimai kredito įstaigoms bei lėšų poreikis palūkanoms apmokėti, todėl valstybei ši paskolų sistema gali brangti.

2.3. Nevertinama ilgalaikė studijų paskolų grąžinimo rizika

Siekiant valdyti valstybės išlaidų didėjimo riziką ir užtikrinti efektyvų studijų paskolų grąžinimo procesą (tyrimų duomenimis, Europoje studijų paskolų grąžinimo santykis yra 63,59 proc.²⁵), turėtų būti prognozuojamas ir tinkamai valdomas studijų paskolų grąžinimas. Audito metu nustatyta, kad Švietimo ir mokslo ministerija studijų paskolas administruojančios ar kitos institucijos nėra įpareigojusi atlikti valstybės paskolų ir valstybės remiamų paskolų grąžinimo ilgalaikių prognozių (analizių). Nuo 2014 m. prasideda valstybės remiamų paskolų grąžinimas, todėl būtų naudinga atlikti studijų paskolų grąžinimo ilgalaikę prognozę. 2013-12-31 dar negrąžintų valstybės remiamų paskolų buvo 115,5 mln. Lt., valstybės paskolų – 106,0 mln. Lt.

Fondas, siekdamas užtikrinti valstybės paskolų ir valstybės remiamų paskolų gavėjų sutartinių įsipareigojimų vykdymą bei sumažinti paskolų negrąžinimo riziką, nuolat vykdo suteiktų paskolų priežiūrą²⁶ (analizuojama paskolų judėjimo būklė, identifikuojamos probleminės paskolos, formuojama suteiktų paskolų ataskaita pagal rizikos grupes, paskolų gavėjams siunčiami priminimai, pranešimai, įspėjimai ir kt.).

Valstybės remiamų paskolų riziką vertina ir Finansų ministerija, kuriai fondas ir valstybės remiamas paskolas teikiančios kredito įstaigos teikia ataskaitas apie valstybės remiamų paskolų panaudojimą, grąžinimą ir kt. per ataskaitinį laikotarpį²⁷.

²⁵ Shen H., Ziderman A. Student loans repayment and recovery: international comparisons. High Education, vol. 57, No. 3, 2009, p. 315–333.

²⁶ Lietuvos valstybinio mokslo ir studijų fondo direktoriaus 2006-12-28 įsakymas Nr. V1-72 „Dėl paskolų vadovo patvirtinimo“ (2012-06-27 įsakymo Nr. V1-48 redakcija), 64, 65 p.

²⁷ Lietuvos Respublikos finansų ministro įsakymai: 2011-12-30 Nr. 1K-440 „Dėl Valstybės perskolinamų paskolų ir valstybės garantuojamų paskolų grupavimo taisyklių patvirtinimo“ ir 2004-07-23 Nr. 1K-278 „Dėl Valstybės perskolinamų paskolų, skolų, nurašytų perskolinamų paskolų ir skolų, valstybės garantuojamų paskolų žiniaraščių sudarymo ir ataskaitų dėl suteiktų valstybės garantijų pildymo taisyklių bei beviltiškų perskolinamų paskolų arba skolų taisyklių patvirtinimo“.

Minėti paskolų priežiūros ir rizikos vertinimo veiksmai nėra ilgalaikės paskolų grąžinimo prognozės. Pateikiami duomenys apie paskolas, suteiktas ir grąžintas per ataskaitinį laikotarpį, bet neprognozuojamos ilgalaikės paskolų grąžinimo ir valstybės įsipareigojimų tendencijos įvertinant tam tikras rizikas (pavyzdžiui, paskolų gavėjų, kuriems nustatytas 45 proc. ar mažesnis darbingumo lygis, atleidimą nuo paskolų grąžinimo, galimus mirčių atvejus, fizinių asmenų bankroto atvejus ir kt.) bei ekonominius veiksnius.

Fondo ir kredito įstaigų surenkama informacija apie paskolų gavėjų įsipareigojimų vykdymą ir kaupiami duomenys, susiję su paskolų grąžinimo tendencijomis (negrąžinamų, anksčiau grąžintų, pradelstų paskolų skaičius, atleistų nuo paskolos grąžinimo paskolų gavėjų skaičius ir pan.), galėtų būti sisteminami ir panaudojami efektyviau – paskolų grąžinimo analizėms ir ilgalaikėms prognozėms.

Ilguoju laikotarpiu neprognozuojant ir neanalizuojant grąžintinų paskolų dalies, tinkamai neįvertinama valstybės išlaidų didėjimo rizika.

5-ojo audito departamento direktorė

Rasa Gabrilavičienė

Vyriausioji valstybinė auditorė

Agnė Baranauskaitė

Valstybinio audito ataskaitos kopijos vienas egz. pateiktas Lietuvos Respublikos Seimo Audito komitetui.

Auditas atliktas, vykdant 2013-12-09 pavedimą Nr. P-50-8

Auditą atliko valstybinių auditorių grupė:

Agnė Baranauskaitė (grupės vadovas)

Rūta Bikulčiūtė

Solveiga Naginevičiūtė

PRIEDAI

Valstybinio audito ataskaitos
„Studijų paskolų sistema“
1 priedas

Pagrindiniai audito duomenų rinkimo ir vertinimo metodai

Eil. Nr.	Metodas	Tikslai
1.	Dokumentų peržiūra: nagrinėjome Lietuvos Respublikos teisės aktus ir kitus dokumentus, susijusius su valstybės paskolų ir valstybės remiamų paskolų studentams suteikimu, administravimu ir grąžinimu.	Nustatyti, kaip keitėsi studijų paskolų teikimo sąlygos, ar jos padidino galimybes studentams gauti paskolas.
2.	Pokalbiai: su Švietimo ir mokslo ministerijos, Valstybinio studijų fondo, Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centro, Švietimo informacinių technologijų centro, Kredito įstaigų, teikiančių valstybės remiamas paskolas studentams, atrankos komisijos, studijų paskolas teikiančiomis kredito įstaigomis per Lietuvos bankų asociaciją ir kt. ekspertais.	Išsiaiškinti studijų paskolų teikimo iš kredito įstaigų lėšų privalumus ir trūkumus, ar užtikrinama studijų paskolų stebėseną, ar atliekamas studijų paskolų grąžinimo prognozavimas.
3.	Duomenų analizė: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Švietimo ir mokslo ministerijos ir Valstybinio studijų fondo metinės veiklos ataskaitos, nuostatai, protokolai ir kiti dokumentai, susiję su studijų paskolomis ir jų stebėseną. ▪ Įstaigų dokumentai: Švietimo ir mokslo ministerijai pavaldžių įstaigų (Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centro, Švietimo informacinių technologijų centro) vidaus dokumentai – ataskaitos, planai, nuostatai ir kt. 	Nustatyti valstybės remiamų paskolų sistemos problemas ir pokyčius, pradėjus teikti studijų paskolas iš kredito įstaigų lėšų.
4.	Užsienio šalių praktikos analizė (Didžiosios Britanijos nacionalinės audito institucijos 2013 m. audito ataskaita „Studijų paskolų grąžinimas. [Žiūrėta 2014-12-20]. Prieiga per internetą http://www.nao.org.uk/wp-content/uploads/2013/11/10307-001-Student-loan-repayments_BOOK.pdf ; Bolonijos proceso socialinės dimensijos darbo grupės ataskaita. [Žiūrėta 2014-01-23]. Prieiga per internetą http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/documents/WGR2007/Socialdimensionandmobilityreport.pdf ; Mokslinis straipsnis „Studijų paskolų grąžinimas ir kompensavimas; tarptautinis palyginimas“. [Žiūrėta 2013-12-19]. Prieiga per internetą http://ftp.iza.org/dp3588.pdf)	Nustatyti gerosios praktikos pavyzdžius ir užsienio šalių patirtį.

Rekomendacijų įgyvendinimo planas

Rekomendacijos eilės numeris ataskaitoje	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (data)
1.	Siekiant valdyti išsamią informaciją apie studijų paskolų poveikį aukštojo mokslo prieinamumui, stebėseną vykdyti sistemingai ir išsamiai, priimti įrodymais grįstus sprendimus, nustatyti stebėsenos rodiklius, susijusius su studijų paskolomis, ir užtikrinti stebėsenos vykdymą.	Švietimo ir mokslo ministerija	Pasitelkus Švietimo ir mokslo ministerijai pavaldžias įstaigas išnagrinėti duomenis, kurių reikia analizėms apie aukštojo mokslo prieinamumą atlikti ir įrodymais pagrįstiems švietimo politikos sprendimams priimti, nustatyti stebėsenos rodiklius, susijusius su studijų paskolomis, ir užtikrinti stebėsenos vykdymą.	2015 m. I ketvirtis
2.	Siekiant tinkamai įvertinti valstybės išlaidų studijų paskoloms didėjimo riziką, prognozuoti ir analizuoti grąžintinių paskolų dalį atliekant ilgalaikes paskolų grąžinimo prognozes.	Švietimo ir mokslo ministerija	Įpareigoti Valstybinį studijų fondą Švietimo ir mokslo ministerijai kartą per metus teikti ilgalaikes paskolų grąžinimo prognozes ir valstybės išlaidų studijų paskoloms didėjimo rizikos analizę.	2015 m. I ketvirtis
<p>Atstovas ryšiams, atsakingas už Valstybės kontrolės informavimą apie rekomendacijų įgyvendinimą plane nustatytais terminais:</p> <p>Švietimo ir mokslo ministerijos Studijų, mokslo ir technologijų departamento Universitetinių studijų skyriaus vyriausiasis specialistas Alius Ambras tel. (8 5) 219 1157, el. p. alius.ambras@smm.lt</p>				